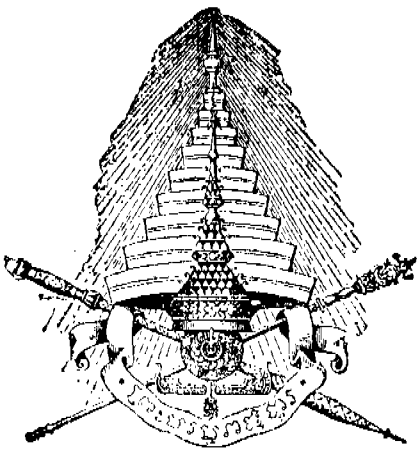

พระราชกฤษฎีกาตั้งวรรณคดีสโมสร

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า เมื่อครั้งสมเด็จพระบรมชนกนารถ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังเสด็จดำรงพระชนม์อยู่ มีพระราชประสงค์จะทรงทำนุบำรุงการศึกษาสอบค้นพงษาวดาร จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งโบราณคดีสโมสรขึ้น เมื่อณวันที่ ๒ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐) ในขณะเมื่อเสด็จประทับอยู่ณกรุงเทพทวาราวดีศรีอยุทธยามหานครโบราณ ในงานพระราชพิธีรัชมงคล แลได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระราชดัญจกรมังกรคาบแก้วไว้สำหรับประทับในหนังสือโบราณคดี บรรดาที่จะพิมพ์ขึ้นด้วยความเห็นชอบ

ของโบราณคดีสโมสรนั้น แต่นั้นมาการศึกษาโบราณคดีก็เจริญขึ้น มีหนังสือโบราณคดีที่แต่งแลพิมพ์แพร่หลายต้องตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระบรมชนกนารถเปนหลายเรื่อง อันจะพึงสังเกตเห็นได้ด้วยมีรูปพระราชลัญจกรมังกรคาบแก้วประทับไว้เปนสำคัญในสมุดทุกเล่มนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์อยู่อีกอย่าง ๑ คือ ที่จะอุดหนุนทำนุบำรุงการแต่งกาพย์กลอนแลเรื่องความเรียงร้อยแก้วในภาษาไทยให้ดีขึ้น แต่ยังหาทันได้ทรงจัดการอย่างใดไม่ พระองค์เสด็จสู่สวรรคาลัยเสีย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริห์ว่า พระบรมราโชบายแลพระราชดำริห์ของสมเด็จพระบรมชนกนารถใน ๒ ข้อ ดังกล่าวมานี้ เปนการสมควรยิ่งนักด้วยทุกวันนี้ผู้แต่งหนังสือแลผู้อ่านหนังสือก็มีมากขึ้นกว่าแต่ก่อนทั้ง ๒ จำพวก แต่ฝ่ายข้างผู้แต่งยังไม่ใคร่จะเอาใจใส่ในทางภาษาฤๅพยายามแต่งเรื่องอันประกอบด้วยคุณวิชาสาระประโยชน์ มักแต่แต่งเอาอย่างผู้อื่นตาม ๆ กันไป ที่แปลจากภาษาต่างประเทศก็มักแปลแต่หนังสือซึ่งเปนเรื่องอย่างเลวในภาษานั้น ๆ แลมักชอบหันเหียนเปลี่ยนวิธีเรียบเรียงภาษาไทยไปตามประโยคภาษาต่างประเทศด้วยความโง่เขลาแลสำคัญว่าโวหารอย่างนั้นเปนของเพราะเจาะสมควรแก่สมัยใหม่ มิได้รู้ว่าการที่ทำอย่างนั้นเปนการทำลายภาษาของตนเองให้เสียไป ส่วนผู้อ่านที่อยากจะอ่านหนังสือก็พบแต่หนังสือที่กล่าวมานี้มากขึ้นทุกที บางคนจนถึงไปหลงนิยมว่าภาษาแลวิธีแต่งหนังสือเช่นว่า

เปน การ เปลี่ยน แปลง อย่าง ดี ที่ เกิด ขึ้น ใน วิชา หนังสือ สมัย ใหม่ เมื่อ การ เปน อยู่ ดัง นี้ ทรง พระราชดำริห์ เห็น ว่า สมควร จะจัดการ อย่างใด อย่าง ๑ อุดหนุน วิชา แต่ง หนังสือ ภาษาไทย ให้ ดี ขึ้น แต พ้น จาก ความเข้าใจ ผิด ทั้ง ผู้ แต่ง แล ผู้ อ่าน ดัง กล่าว มา แล้ว ทำนอง ดัง ที่ สมเด็จ พระ บรมชนกนารถ ได้ทรง ทำนุบำรุง การ ศึกษา โบราณคดี มา แต่ ก่อน จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ตั้ง วรรณคดีสโมสร ขึ้น ตาม ข้อ ความ ที่ จะ กล่าว ต่อ ไป นี้ คือ

มาตรา ๑ วรรณคดีสโมสร นั้น พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่ หัว จะ ทรง ดำรง ตำแหน่ง ที่ สภานายก เหมือน อย่าง โบราณคดีสโมสร นั้น

มาตรา ๒ ผู้ ซึ่งเปนตำแหน่งสภานายก กรรมการ หอ พระสมุดวชิรญาณ เปน อุปนายก มี น่า ที่ สำหรับ อำนวยการ วรรณคดีสโมสร เช่น นั่ง เปน ประธาน ที่ ประชุม สมาชิก เปน ต้น ตาม พระราชประสงค์

มาตรา ๓ ได้ โปรด ให้สร้าง พระราชลัญจกร ขึ้น ใหม่ อัน ๑ ลาย เปน รูป พระ คเณศร์ สำหรับ วรรณคดีสโมสร

มาตรา ๔ จะ ทรง ตั้ง เลขานุการ ผู้ ๑ สำหรับ วรรณคดีสโมสร มี น่า ที่ เปน ผู้รักษา พระราช ลัญจกร แล ใน การ จดหมาย ต่าง ๆ เช่น จดทะเบียน บาญชี อัน เกี่ยว ข้อง ด้วย วรรณคดีสโมสร เปน ต้น

มาตรา ๕ สมาชิก ของ วรรณคดีสโมสร นั้น คือ ให้ กรรมการ หอ พระสมุดวชิรญาณ เปน สมาชิก โดย ตำแหน่ง ทุกคน นอก จาก นี้ เมื่อ ทรง พระราชดำริห์ เห็น ผู้ ใด มี คุณ วุฒิ แล ได้ แต่ง หรือ แปล หนังสือ ขึ้น

ไว้เป็น พยาน แห่ง คุณวุฒิ ว่า สมควร จะเป็น สมาชิกได้ ก็จะได้ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ พระ ราชทาน สัญญาบัตร์ ตั้งให้เป็น สมาชิก แห่ง วรรณคดีสโมสร อยู่ตลอด เวลา ตาม ทรง พระราชดำริห์เห็น สมควร

มาตรา ๖ ให้กรรมการ หอ พระ สมุด วชิรญาณ ซึ่ง เป็น หอ สมุด สำหรับ พระ นคร เป็น กรรมการ สำหรับ วรรณคดีสโมสร ด้วย

มาตรา ๗ หนังสือ เรื่องใด จะ เป็น หนังสือ ซึ่ง โบราณ บัณฑิต แต่ง ไว้ ก็ดี หนังสือ ปัจจุบัน บัณฑิต แต่ง ขึ้น ใหม่ ก็ดี ใน ประเภท เหล่านี้ ได้แก่

๑) กะวีนิพนธ์ คือ เป็น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน

๒) สุภาษิต คือ แต่ง เป็น กลอน ๔ มีกำหนด น่า พาทย์ ฯ ล ฯ

๓) นิทาน คือ เรื่อง ราว กัน ผูก ขึ้น แล แต่ง เป็น ร้อย แก้ว

๔) สุภาษิต

๕) อธิบาย (คือ "เอสเซย์" ฤๅ "แปมเฟลต") แสดง ด้วย ศิลปวิทยา ฤๅ กิจการ อย่างใด อย่าง ๑ (แต่ไม่ใช่ ตำรา ฤๅ แบบเรียน ฤๅ ความเรียง เรื่อง โบราณคดี มี พงษาวดาร เป็น ต้น) ให้นับ ว่าเป็น หนังสือ ซึ่ง ควร พิจารณา ใน วรรณคดีสโมสร ตาม พระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๘ หนังสือใน ๕ ประเภท ซึ่ง กล่าว มาใน มาตรา ๗ นั้น เรื่อง ใด สมาชิก วรรณคดีสโมสร ได้ ตรวจ พิจารณา เห็น พร้อม กัน ฤๅโดย มาก ด้วย กัน ว่า มี คุณ วิเศษ ดัง จะ ว่า ต่อไป นี้ บริบูรณ์ คือ

๑) เป็น หนังสือ ดี กล่าว คือ เป็น เรื่อง ที่ สมควร ซึ่ง สาธารณชน จะ อ่าน ได้ โดย ไม่ เสีย ประโยชน์ คือ ไม่ เป็น เรื่อง ทุภาษิต ฤๅ เป็น เรื่อง

ที่ชักจูงความคิดผู้อ่านไปในทางอันไม่เป็นแก่นสาร ฤๅซึ่งจะชวนให้คิดวุ่นวายไปในทางการเมือง อันจะเป็นเครื่องรำคาญแก่รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนี้เป็นต้น

๒) เป็นหนังสือที่แต่งดี ใช้วิธีเรียบเรียงอย่างใด ๆ ก็ตาม แต่ต้องให้เป็นภาษาไทยอันดี ถูกต้องตามเยี่ยงที่ใช้ในโบราณกาล ฤๅในปัตยุบันกาลก็ได้ ไม่ใช่ใช้ภาษาซึ่งเลียนภาษาต่างประเทศ ฤๅใช้วิธีผูกประโยคประธานตามแบบภาษาต่างประเทศ (เช่นใช้ว่า "ไปจับรถไฟ" แทน "ไปขึ้นรถไฟ" ฤๅ "โดยสารรถไฟ" แล "มาสาย" แทน "มาช้า" ฤๅ "มาล่า" ดังนี้เป็นตัวอย่าง)

อนึ่ง หนังสือใดที่แปลจากภาษาต่างประเทศ ต้องมีแสดงไว้ชัดเจนว่าแปลจากภาษาใด ผู้แต่งเดิมชื่อไร

ถ้าสมาชิกโดยมากเห็นว่า หนังสือเรื่องนั้นเป็นหนังสือดีมีคุณวิเศษบริบูรณ์ดังกล่าวมาแล้วในมาตรานี้ ก็ให้เลขานุการนำความขึ้นกราบบังคมทูลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้เป็นสภานายก ถ้าทรงพระราชดำริห์เห็นชอบด้วยแล้ว จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้หนังสือเรื่องนั้นได้รับประโยชน์จากวรรณคดีสโมสร ตามสมควร

มาตรา ๙ ประโยชน์ที่วรรณคดีสโมสรจะให้แก่หนังสือที่แต่งดีดังกล่าวมาแล้วในมาตรา ๘ นั้น มี ๓ อย่าง คือ

๑) ถ้าเป็นหนังสือแต่งใหม่อันชอบด้วยพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ ร.ศ. ๑๒๑ จะพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประทับ

พระราชลัญจกร สำหรับวรรณคดีสโมสร เปน สำคัญ ใน ต้น ฉบับ ที่ จะ ไป จด ทะเบียน สถาน ๑

๒) ถ้า ทรง พระราชดำริห์ เห็น สมควร จะ พระราชทาน บำเหน็จ รางวัล แก่ ตัว ผู้ แต่ง ด้วย อีก สถาน ๑

๓) ถ้า เปน หนังสือ ซึ่ง โบราณบัณฑิต แต่งไว้ แต่ไม่เข้า ใน พระราช บัญญัติ กรรมสิทธิ์ ผู้ แต่ง หนังสือ ร. ศ. ๑๒๐ จะได้ ประทับ สำเนาพระราช ลัญจกร สำหรับ วรรณคดีสโมสร ใน ฉบับ ที่ พิมพ์ โดย ลักษณที่ จะกล่าว ต่อไปใน มาตรา ๑๐

มาตรา ๑๐ บรรดา หนังสือ ซึ่งได้รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ประทับ พระราชลัญจกร สำหรับ วรรณคดีสโมสร ดังกล่าว มา แล้ว ใน มาตรา ๙ นั้น เมื่อ จะพิมพ์ โฆษนา ให้ ใช้ สำเนา พระราชลัญจกร นั้น จะ เปน ขนาดใด ๆ ก็ ตาม พิมพ์ไว้ ได้เปน สำคัญ ใน หนังสือ นั้น แต่ หนังสือ ที่ จะ พิมพ์ สำเนา พระราชลัญจกร ดังกล่าว มา นี้ ต้องให้ กรรมการ หอ พระสมุดวชิรญาณ ตรวจ ดู ใบ พิมพ์ แล เห็น ชอบ ด้วย ก่อน จึง ทุก ครั้ง ที่ พิมพ์

ถ้า ผู้ใด แม้เจ้า ของ กรรมสิทธิ์ หนังสือ นั้น เอง จะเอาไป พิมพ์ โดย ไม่ได้ ให้ กรรมการ หอพระสมุดวชิรญาณ ตรวจ ใบ พิมพ์ ก่อนก็ดี ฤๅตัดเติม หนังสือเรื่องนั้น โดยมิได้ รับอนุญาต ของวรรณคดีสโมสร ก่อนก็ดี ห้ามมิให้ ใช้สำเนาพระราชลัญจกร สำหรับวรรณคดีสโมสร ในฉบับนั้น ๆ เปนอัน ขาด

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ เดือน กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เปนวันที่ ๑๓๕๖ ในรัชกาลปัจจุบัน นี้